

Qorti ta' l-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imħallef Anthony Ellul

Appell numru:- 36/2017

**Wara d-deċiżjoni tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji
fil-Każ numru 414/2016 tal-14 ta' Ġunju 2017 fl-ismijiet:-**

Alfred Azzopardi
bin-numru tal-karta tal-identità numru 495753(M)
(appellat)

Vs

GlobalCapital Financial Management Ltd. (C 30053)
(appellanti)

21 ta' Ottubru, 2019

1. **Is-sentenza titratta appell ta' GlobalCapital Financial Management Ltd minn deċiżjoni tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji tal-14 ta' Ġunju 2017 permezz ta' liema laqa' *in parte* l-ilment tal-appellat Alfred Azzopardi rigward investimenti li għamel fuq parir tas-soċjetà appellanti f'diversi prodotti finanzjarji.**
2. Il-proċeduri quddiem l-Arbitru żvolgiew kif ġej:
 - 2.1. Permezz ta' ilment li wasal fl-uffiċċju tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji fis-17 ta' Awissu 2016, l-appellat iddikjara li huwa separat minn mal-mara u li fl-2008 meta ġara l-każ suġġett għall-ilment tiegħu kellu 55 sena u kien għalhekk qrib għall-età pensjonabbli. Mar skola sal-età obbligatorja u m'għandu l-ebda konnoxxenza tal-Ingliż għalkemm bil-Malti jaf jaqra tajjeb. Wara li telaq mill-iskola ħadem ġo fabbrika u wara tgħallem is-sengħa ta' *car sprayer* u baqa' jagħmel dak ix-xogħol sal-pensjoni. Xi żmien kien *self employed* u għalhekk kien xtara *garage* iżda sussegwentement beda jaħdem ma' ditta u għalhekk fl-2007 biegh il-*garage*. Konsegwentement għal dan il-bejgħ kellu f' idejh is-somma ta' Lm40,000 sabiex jinvesti. Ċertu

Ritianne Muscat, illum deċeduta, li fiż-żmien kienet impjegata tas-soċjetà intimata, kienet taf lill-ilmentatur personalment u għalhekk irrangatu sabiex hija flimkien ma Roland Sollars iżurh id-dar biex dan ta' l-aħħar jagħtih il-pariri meħtieġa. Jgħid li din il-laqa' saret fit-28 ta' Diċembru 2007 u kien f' dik l-okkażjoni li Sollars ikkonvincieh jinvesti u jiffirma l-*file notes* relattivi. Jgħid li t-trasazzjonijiet li huwa għamel tramite s-soċjetà intimata kienu s-segwenti:

04.01.2008	ordna <i>bank draft</i> għal €60,000 ¹
09.01.2008	l-intimata rrilaxxat irċevuta għas-somma ta' €60,000 ²
10.01.2008	xiri ta' 227 sehem fis- <i>Societe Generale Adequity Best Select EUR</i> għall-valur komplessiv ta' €19,932.23 ³ għal perjodu ta' 6 snin jagħlaq fit-28 ta' Settembru 2013
10.01.2008	xiri ta' 93 sehem fis- <i>Societe Generale Commodity Best Target EUR</i> għall-valur komplessiv ta' €9,937.01 ⁴
16.01.2008	xiri ta' 9,947.99 sehem f' <i>The Potected Asset TEP Fund No2 GBP</i> għall-valur komplessiv ta' STG 13,328.29. ⁵ Dan wara <i>foreign exchange transaction</i> datata 09.01.2008 għal xiri ta' STG13,328.29 li swiet €18,000 ⁶
16.01.2008	xiri ta' 1496.855 sehem f' <i>Aberdeen Global European High Ylied Bond Fund – A1</i> għall-valur komplessiv ta' €12,130.76 ⁷
10.09.2009	bejgħ ta' 93 sehem fis- <i>Societe Generale Commodity Best Target EUR</i> għall-valur komplessiv ta' €9,183.75 ⁸
24.09.2009	xiri ta' 646.763 sehem f' <i>Aberdeen Global European High Ylied Bond Fund – A1</i> għall-valur komplessiv ta' €4,183.75 ⁹
25.09.2009	xiri ta' 3,129.07 sehem f' <i>Lloyds TSB Euro High Income Fund</i> għall-valur komplessiv ta' €5,000 ¹⁰

¹ Fol. 131.
² Fol. 132.
³ Fol. 134.
⁴ Fol. 135.
⁵ Fol. 136.
⁶ Fol. 137.
⁷ Fol. 138.
⁸ Fol. 139.
⁹ Fol. 140.
¹⁰ Fol. 141.

30.11.2012	bejgħ ta' 2,143.618 sehem f' Aberdeen Global Select European High Ylied Bond Fund – A1 għall-valur komplessiv ta' €12,742.09 ¹¹
30.11.2012	bejgħ ta' 3,129.07 sehem f' Lloyds TSB Euro High Income Fund għall-valur komplessiv ta' €5,159.84 ¹²
27.09.2013	bejgħ ta' 227 sehem fis- Societe Generale Adequity Best Select EUR għall-valur komplessiv ta' €6,745.09 ¹³

Filwaqt li l-ilmentatur jgħid li kkalkola t-telf kapitali provizorju tiegħu fis-somma ta' €23,402.88, bl-uniku imgħax perċepit ikun fis-somma ta' €5,767.84 f'kważi disa' snin, ilmenta li r-rappreżentant tal-appellanti qallu li: fir-rigward tal-PATF TEP2 l-kapital kien protett, jikber xi 7% fis-sena u li kien *low risk*;¹⁴ fir-rigward tal-*SG Adequity Best Select* ir-riskju kien baxx;¹⁵ u fir-rigward tal-*SG Commodity Best Target* il-kapital garantit u li jagħti l-qliegħ fl-aħħar mal-kapital.¹⁶ Jgħid li għamel diversi lmenti orali mal-intimata iżda din tal-aħħar dejjem irrifjutat kwalsiasi responsabbiltà. Għamel ukoll ilment bil-miktub tramite l-avukati tiegħu iżda ma kien hemm l-ebda twegiba da parti tal-intimata u għalhekk fl-20 ta' Settembru 2012 irrefera l-każ lill-MFSA. Wara diversi skambji ta' korrisondenza, l-MFSA ħarġet *ruling* konklussiv fit-18 ta' Lulju 2014 fejn sabet favurih u rrankomandat lis-soċjetà ntimata biex tagħmel, '*full reinstatement of the capital invested in the investments together with interest*' iżda l-intimata ma kinitx disposta tagħmel dan. L-ilmentatur igħid li kien permezz ta' l-istess *ruling* li huwa akkwista għall-ewwel darba ċertu dokumenti minnu ffirmati u liema dokumenti l-MFSA ottjeniet b' diffikultà kbira. F' dan il-kuntest jissenjala l-fatt li: l-attitudni ta' riskju espressa fil-KYC mhix konsistenti mal-prodotti magħżula u ma gietx espressa b'mod komuni u uniformi fil-każijiet kollha minkejja li l-formoli ntlew fl-istess ħin; is-servizz mogħti lilu kien wieħed *advisory* mhux *promote and sell* kif dikjarat fil-KYC; l-esperjenza preċedenti fl-investimenti mnizza fil-KYC giet ivvintata mill-intimata; id-dikjarazzjonijiet fil-*file notes* ittieħdu mingħandu bla spjega, b' qerq u m' humiex veritjieri; id-dikjarazzjonijiet fl-*experienced investor declaration form* mhumiex veritjieri u mhux korraborati bil-KYC tal-istess ġurnata u l-firma tiegħu fuq l-istess ittieħdet b' qerq u ngann; u l-oneru tal-esperjenza tal-investitur jinkombi fuq il-provditur tas-servizz. L-ilmentatur

¹¹ Fol. 142.

¹² Fol. 143.

¹³ Fol. 144.

¹⁴ Fol. 101.

¹⁵ Fol. 103.

¹⁶ Fol. 105.

kompla billi saħaq li kemm il-*PATF TEP2*, kif ukoll is-*Societe Generale Commodity Best Target* u s-*Societe Generale Adequity Best Select* huma lkoll prodotti kumplessi ta' riskju għoli, filwaqt li l-*Aberdeen Europe*, filwaqt li mhux prodott kumpless, huma fondi ta' obligazzjonijiet *non-investment grade* u għalhekk iġorru riskju ta' telf kapitali sostanzjali. Jgħid li l-intimata ma pprovdiet l-ebda evidenza li għamlet *suitability* jew *appropriateness test* rikjesti mir-regim regolatorju u hu qatt ma gie nfurmat x' remunerazzjoni jew kummissjoni qalgħat l-intimata fuq it-transazzjonijiet li għamlitlu. Aktar minn hekk, jišħaq ukoll li skont ir-*ruling* tal-MFSA, Roland Sollars, ma kienx awtorizzat biex jagħti *advisory services* u li s-servizz li huwa ngħata kien lil'hinn minn sempliċi servizz ta' *promote and sell*. Wara li l-intimata rrifjutat li timxi mar-rakkomandazzjoni tal-MFSA, huwa pproċeda kontriha permezz ta' ittra ufficjali datata 11 ta' Diċembru 2012.¹⁷ L-intimata pprezentat ittra ufficjali responsiva¹⁸ tagħha fis-6 ta' Mejju 2013.

Fil-qosor, it-talbiet tiegħu lill-Arbitru kienu s-segwenti:

1. Jiddikjara li l-ilment sottomess kontra s-soċjetà intimata jikkostitwixxi każ fejn din ta' l-aħħar ma mxietx fl-aħjar interessi tiegħu, kif ukoll naqset mill-obbligi fiduċjarji tagħha inkluż l-obbligu naxxenti mill-artikoli 1124A u 1124B tal-Kodiċi Ċivili meta: f' Diċembru 2007, Jannar 2008 u aktar tard f' Diċembru 2012 tatu parir jinvesti f' varji investimenti, fil-biċċa l-kbira tagħhom kumplessi, u li ma kienux la *suitable* u lanqas *appropriate* għaċ-ċirkostanzi personali u l-attitudni ta' riskju tiegħu; abbużat mill-fiduċja tiegħu meta qabbdet ufficjal li ma kienx awtorizzat mill-awtorità kompetenti biex jagħtih pariri; u permezz tal-impjegati tagħha ħadet firem tal-ilmentatur fuq formoli ntiżi li jagħtuha protezzjoni legali għal *misselling* u jillimitaw ir-riskju legali tagħha a skapitu tiegħu, u li abbużat frawdament u pależament meta daħħlet fl-istess formularju dak li kien jaqbel lilha u li ma kienx veritjier;
2. Jiddikjara li l-istess komportament tal-intimata jikkostitwixxi *investment misselling* peress li l-investimenti rakkomandati ma kienux konsistenti u kompatibbli maċ-ċirkostanzi personali, objettivi finanzjarji u mal-attitudni ta' riskju tiegħu u kienu jmorru oltré l-*loss absorption capacity* tiegħu; ma kellux l-esperjenza u t-tagħrif meħtieġ biex jifhem u japprezza r-riskji involuti; li l-investimenti rakkomandati

¹⁷ Fol. 149.

¹⁸ 153.

kienu ntiżi għal investituri ta' esperjenza, li ma kienx il-każ tiegħu; u li l-istess investimenti ma kienux *'low risk'* jew *'kapital garantit'* kif intqal lilu;

3. Jiddikjara u jiddeċiedi li l-intimata tiġi ordnata tikkumpensah u tirrintegrah fil-pożizzjoni finanzjarja tiegħu preċedenti għall-investimenti li huwa għamel fuq parir tagħha, inkluż imgħaxijiet; u
4. Jiddikjara u jiddeċiedi li l-intimata tiġi ordnata tħallas imgħax raġonevoli.

2.2. Il-provditur tas-servizz, filwaqt li tat il-verżjoni tal-fatti, in sinteżi wiegħbet¹⁹ permezz tas-segwenti eċċezzjonijiet li ngħataw mingħajr preġudizzju għal xulxin:

2.2.1. In linea preliminari:

- l-azzjoni odjerna hija preskritta a tenur tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;
- tenut kont il-varji allegazzjonijiet li l-kunsens tal-ilmentatur biex jinvesti fl-investimenti mertu tal-każ ittiegħed b' qerq u ngann, l-azzjoni odjerna hija preskritta a tenur tal-artikolu 1222(1) et seq. tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;
- in kwantu t-talbiet tal-ilmentatur huma bbażati fuq responsabbiltà kontrattwali, huma preskritti a tenur tal-artikolu 2156(f) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;
- talbet kjarifika tal-allegazzjonijiet magħmula fl-ewwel talba u rrizervat li twieġeb ulterjorment fir-rigward; u
- it-talba 3(ii) m' għandha l-ebda bażi legali u r-rimedju propost se mai għandu jintalab fil-konfront tal-emettriċi tal-prodott u mhux fil-konfront tagħha.

2.2.2. Fil-mertu wiegħbet illi:

¹⁹ Fol. 253.

- it-talbiet kollha huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u m' għandiex tiġi kkundannata tħallas l-ebda ammont in linea ta' telf, dannu, kumpens u/jew reintegrazzjoni b' dan illi t-talbiet tal-ilmentatur għandhom jiġu respinti filwaqt li hija;
- mhix responsabbli għal ebda telf jew dannu;
- tiċhad b' mod kategoriku l-allegazzjonijiet tal-ilmentatur ta' teħid ta' firem, qerq u/jew abbuż frawdolenti u/jew li aġixxiet kontra l-liġi biex tillimita r-riskju legali tagħha a skapitu tal-ilmentatur;
- ma wettqet l-ebda *misselling*;
- kwalunkwé telf li seta' ġarrab l-ilmentatur kien *casus* dovut direttament/indirattament għall-kriżi finanzjarja dinjija li bdiet fis-sena 2008;
- hija ma tistax tinsab responsabbli għat-telf li seħħ f' investimenti li hija ma kinitx tiġġestixxi u l-ilmentatur ma jistax jitlob kumpens għal prodotti li ddeċieda hu stess dwar l-akkwist u l-bejgħ tagħhom;
- it-talba tal-ilmentatur għal imgħaxijiet huma legalment insostenibbli u l-ilmentatur ma jistax jassumi li kieku nvesta flusu f' investment ieħor il-kapital tiegħu kien se jibqa sħiħ u/jew li kien ser jagħmel dħul jew tkabbir kapitali matul il-perjodu tal-investment tiegħu;
- it-talba ta' l-ilmentatur għal imgħaxijiet mid-data tar-rakkomandazzjoni tal-MFSA bir-rata ta' 8% hija legalment insostenibbli stante li tali rakkomandazzjoni ma torbotx fil-liġi;
- il-kalkolu tal-pretensjoni tal-ilmentatur huwa erronju in kwantu jinkludi kummissjonijiet li tħallsu sabiex seħħew it-transazzjonijiet – l-investment originali kien ta' €58,360.14 u mhux €60,000 apparti l-fatt li l-ilmentatur bieġh u akkwista investimenti oħra filwaqt li pperċepixxa dħul mill-istess investimenti.

2.3. B' sentenza tal-14 ta' Ġunju 2017 l-Abitru ddeċieda:-

L-Eccezzjoni dwar preskrizzjoni

Il-provditur tas-servizz jeceppixxi l-preskrizzjoni ai termini tal-Artikoli 1221 (1) 2153 u 2156 (f) tal-Kodici Civili.

L-eccezzjoni ibbazata fuq l-Artikolu 1221 tal-Kap. 16, tirreferi ghal rexissjoni ta' kuntratt minhabba 'vjolenza, zball, ghemil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' eta`'

...

M'hemm l-ebda dubju li t-talbiet li l-ilmentatur qed iressaq huma dwar kumpens ghall-hlas minhabba inadempjenza kuntrattwali tas-socjeta` konvenuta, u ghalhekk din l-eccezzjoni m'hijiex relevanti ghall-kaz in kwistjoni.

Dwar il-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili ...

M'hemm l-ebda dubju li l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz dahlu f'rabta kuntrattwali meta l-provditur kien qed jaghti servizz ta' parir u bejgh ta' prodott finanzjarju bi hlas lill-ilmentatur, kif jirrizulta minn diversi dokumenti esebiti bhal, per ezempju, l-Purchase Contract Notes, il-File Notes, is-Sale Contract Notes u r-ricevuti tal-ammonti li hallas l-ilmentatur biex xtara dawn il-prodotti.

Ghalhekk trid tigi ezaminata l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 2156 (f) tal-Kodici Civili.

... l-Arbitru jrid jara jekk fil-kaz odjern, il-provditur tas-servizz irnaxxilux jipprova li l-ilmentatrici skadielha z-zmien ta' hames snin minn mindu setghet tezercita din l-azzjoni.

... il-provditur jghid li l-perjodu tal-preskrizzjoni jibda jghodd minn meta inghata s-servizz ...

L-Arbitru ma jaqbilx ma' dan ghaliex din it-tranzazzjoni kienet wahda dwar prodotti finanzjarji ta' investment; u l-investitur isir jaf jekk, fil-fatt, inghatax parir tajjeb jew le, mhux dakinhar li jinghata l-parir imma mal-moghdija taz-zmien meta l-prodott li jkun inbieghlu jibda jahdem u, hafna drabi, l-investitur retail jinduna li ma jkunx inghata servizz kif misthoqq meta l-istess prodott imur hazin. Ghalhekk ma jistghux jintuzaw kriterji f'dan il-qasam, bhal nghidu ahna meta konsumatur jixtri kwalunkwe prodott iehor li jkun jista' jara mill-bidu l-inadempjenza ta' min ikun issupplixxih bis-servizz.

L-Artikolu 2137 jipprovdi b'mod car li l-perjodu preskrittiv jiddekorri minn meta 'din l-azzjoni setghet tigi ezercitata.'

Zgur li l-ilmentatur ma setax jezercita xi forma ta' azzjoni mid-data ta' meta inghata l-parir ghaliex l-aspettattivi tieghu kienu li jinghata servizz tajjeb u fl-ahjar interessi tieghu. Kwalunkwe azzjoni fid-dati li semma' l-provditur tas-servizz kien jaghmel l-istess azzjoni wahda intempestiva.

Ghalhekk il-provditur tas-servizz ma rnaxxilux jipprova l-preskrizzjoni allegata minnu.

Barra minnhekk, kieku in extremis kellu jitqies id-data ta' meta sar l-ewwel inkontru bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz u, cioe`, it-28 ta' Dicembru 2007, (ghalkemm l-ewwel Purchase Orders ghandhom id-data ta' Jannar 2008), xorta wahda l-azzjoni mhix preskritta ghaliex l-ilmentatur intavola ittra ufficjali fil-11 ta' Dicembru 2012, (notifikata fit-18 ta' Dicembru 2012), u ghalhekk interrompa l-preskrizzjoni ta' hames snin.

Ghal dawn il-motivi l-Arbitru qed jichad l-eccezzjonijiet kollha dwar preskrizzjoni.

Fil-Mertu

... l-Arbitru jiddikjara li l-provditur tas-servizz ma mexiex b'mod gust, ekwu u ragonevoli u naqas mill-obbligi statutorji u kuntrattwali tieghu; u m'agixxiex fl-ahjar interessi tal-klijent meta tah pariri u rrikommandalu prodotti finanzjarji li ma kienux addattati ghalih u kompatibbli mac-cirkostanzi personali tieghu u ma kienux jaqblu mal-objettivi finanzjarji u ta' riskju tieghu u ghalhekk sar investment misselling.

Dan wassal ghal telf ta' flus lill-ilmentatur.

Ghalhekk l-Arbitru qed jilqa' l-ilment kif gej:

Qed jichad il-hlas ta' telf fuq l-investment Société Générale Commodity Best Target;

Jordna lill-GlobalCapital Financial Management Ltd. thallas lill-ilmentatur is-somma ta' €13,187.14, telf fuq l-investment fis-Société Générale Adequity Best Select; €3572.42 telf fuq l-Aberdeen Global Euro High Yield Bond Fund u minn dawn l-ammonti ghandhom jitnaqqsu s-somma ta' €159.84, li huma qligh minn fuq il-Lloyds TSB Euro High Income Fund, kif ukoll il-hlas lura ta' €18,000, li huma l-ammont li nvesta l-ilmentatur f'The Protected Asset TEP Fund No 2, ghalhekk is-somma komplessiva ta' €34,599.72.

Kwalunkwe rikavat li jista' jkun hemm fuq The Protected Asset TEP Fund No 2, ghandu jkun perceptit mill-provditur tas-servizz wara li jkun hallas lill-ilmentatur dak ornat f'din id-decizjoni u l-ilmentatur ghandu jaghmel dak mitlub minnu sabiex dan isehh.

L-ispejjez ta' dan il-kaz ghandu jgorrhom il-provditur tas-servizz finanzjarju.'

3. Minn din id-decizjoni appellat is-socjetà ntimata. L-aggravji huma:-
 - i. L-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji applika l-ligi tal-preskrizzjoni hazin meta minflok ma ddikjara l-azzjoni attrici preskritta a tenur tal-artikolu 2153 u/jew 2156(f) u/jew a tenur tal-Artikolu 1222(1) et seq tal-Kap. 16, cahad l-ewwel, it-tieni u t-tielet eccezzjoni preliminari tal-preskrizzjoni taghha;

- ii. L-Arbitru naqas milli jqis l-eċċezzjoni numru 10 tagħha, u cioè l-effett tal-kriżi finanzjarja dinjija li faqqgħet ftit xhur wara li l-investimenti ġew akkwistati u li dan effettivament jikkostitwixxi *casus*;
 - iii. Irrispettivament minn kwalunkwé ksur regolatorju li seta' ġie ravvizat, l-Arbitru naqas milli jindaga x'kien in-ness kawżali għat-telf lamentat mill-ilmentatur u jekk tali telf effettivament seħħ minhabba tort imputabbli lilha. Fin-nnuqqas ta' ness kawżali, l-Arbitru ma kellux jordna ħlas favur l-ilmentatur konsistenti f' dak effettivament mitluf minnu;
 - iv. Fil-mertu, il-konkluzjoni tal-Arbitru hija bbażata fuq apprezzament ħażin tal-fatti u l-provi miġjuba quddiemu u minflok ma laqa' l-eċċezzjonijiet 6, 7, 8, 9, 11 u 14 tagħha, ikkonkluda b' mod żbaljat li dan hu każ ta' *investment misselling* u ordna lis-soċjetà appellanta tagħmel tajjeb hi għat-telf riskontrat mill-ilmentatur;
 - v. Id-deċiżjoni sabiex hija tħallas is-somma ta' €18,000 (rappreżentanti l-kapital originarjament investit mill-ilmentatur fit-TEPs li kien ta' GBP 13,328.29) lill-ilmentatur hija manifestament żbaljata in kwantu r-rimedju akkordat ma joħroġx mil-liġi. L-arbitru kellu minflok jilqa' l-5 eċċezzjoni tagħha.
- 4. Flimkien mal-appell tagħha, l-appellanti ppreżentat **Dok Z** – Kopja tar-rikors fejn intalbet il-preżentata tas-sentenza *Mary Ciscaldi et vs GlobalCapital Financial Management Ltd (Cit. 402/14 MH)*.
 - 5. L-appellat wieġeb li d-deċiżjoni tal-Arbitru għandha tiġi kkonfermata filwaqt li l-appell tas-soċjetà appellanti għandu jiġi miċħud bl-ispejjeż.
 - 6. A tenur tad-digrieti ta' din il-Qorti tal-10 t' April 2019 u tal-15 ta' April 2019, il-partijiet spjegaw b' mod konċiż l-aggravji u t-twegibiet rispettivi tagħhom permezz ta' nota.

Konsiderazzjonijiet:

L-Ewwel Aggravju.

- 7. Permezz tal-ewwel aggravju tagħha, l-appellanti tilmenta li l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji applika l-liġi tal-preskrizzjoni ħażin meta minflok ma ddikjara l-azzjoni

attriċi preskritta a tenur tal-artikolu 2153 u/jew 2156(f) u/jew a tenur tal-Artikolu 1222(1) et seq tal-Kap. 16, ikkonkluda li l-artikoli 2153 u 1222 mhumiex applikabbli mentri l-azzjoni ma rriżultatx preskritta a tenur tal-artikolu 2156(f) stante li t-terminu preskrittiv kien ġie nterrott.

8. L-artikolu 19(3) tal-Kap. 555 jipprovdi illi:

*'Fil-qadi tal-funzjonijiet tiegħu taħt is-subartikolu (1), **I-Arbitru għandu:***

...

*(e) **jitratta kull mistoqsija dwar preskrizzjoni skont il-liġi:***

Iżda l-provditur ta' servizzi finanzjarji jista' jqajjem l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni biss fl-ewwel sottomissjonijiet bil-miktub li huwa provdut dwarhom fl-artikolu 22(3)(ċ) sakemm majkunx awtorizzat mod ieħor mill-Arbitru li għandu jagħti r-raġunijiet għal dik l-awtorizzazzjoni:

Iżda wkoll l-Arbitru ma jkunx intitolat li jqajjem il-kwistjoni tal-preskrizzjoni minn jeddu:

Iżda wkoll xejn f'dan l-Att ma għandu jinftiehem bħala li qed jagħti xi setgħa lill-Arbitru li jagħti deċiżjoni dwar talba li tkun waqgħet bi preskrizzjoni skont il-liġi meta l-parti investigata tqajjem eċċezzjoni tal-preskrizzjoni.'

9. L-artikoli tal-liġi li fuqhom huwa bbażat l-dan l-aggravju huma s-segweni:

*'**1222. (1)** Meta l-liġi f' xi każ partikolari ma tistabbilixxi żmien aqsar, l-azzjoni għar-rexxissjoni minhabba vjolenza, żball, għemil doluż, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni egħluq sentejn.*

(2) Dan iġġodd ukoll għar-rexxissjoni ta' obbligazzjonijiet mingħajr kawża, jew magħmulin fuq kawża falza.'

*'**2153.** L-azzjoni għall-ħlas tal-ħsarat mhux ikkaġunati b' reat taqa' bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' **sentejn.**'*

*'**2156.** L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjonibl-egħluq ta' **ħames snin:***

...

(f) l-azzjonijiet għall-ħlas ta' kull kreditu ieħor li ġej minn operazzjonijiet kummerċjali jew minn ħwejjeġ oħra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa', skont din il-liġi jew liġijiet oħra, taħt preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirriżulta minn att pubbliku;'

*'**2137.** Bla ħsara ta' dispożizzjonijiet oħra tal-liġi, il-preskrizzjoni ta' azzjoni tibda minn dak in-nhar li din l-azzjoni tista' tiġi eżerċitata; mingħajr ma jittiehed qies tal-istat jew tal-kondizzjoni tal-persuna li lilha din l-azzjoni tmiss.'*

10. L-azzjoni odjerna giet intavolata quddiem l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji sabiex jistħarreg imġieba allegatament mhux xierqa mill-provditur tas-servizz finanzjarju. Huwa minnu li *inter alia* l-appellat jilmenta li l-appellanti naqset mill-obbligi fiduċjarji tagħha *a tenur* tal-artikoli 1124A u 1124B tal-Kodiċi Ċivili. Pero dan irid jinqara fil-kuntest tal-ilment prinċipali tal-appellat, li nbiegħu lilu prodotti finanzjarji li ma kinux adattati għalih u li kienu ferm aktar riskjużi minn dak li għe spjegat lilu mill-appellanti meta hu aċċetta li jinvesti fl-istess u jiffirma fejn mitlub mir-rappreżentanti tal-appellanti fuq varji dokumenti.
11. Għalkemm l-appellat jallega ukoll li l-appellanti abbużat frawdament meta daħħlet dak li kien jaqbel lilha u li ma kienx veritjier fil-formularju li huwa li għe mitlub jiffirma, it-talba tiegħu²⁰ mhix waħda purament għal rexisjoni minħabba vjolenza, żball, għemil doluż, iżda hija waħda għal kumpens in vista ta' danni minħabba telf li sofra minħabba *misselling*. Fil-fehma ta' din il-Qorti huwa ċar għalhekk li l-preskrizzjoni li għaliha jirreferi l-artikolu 1222(1) ma tapplikax fiċ-ċirkostanzi.
12. In kwantu għall-artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta, l-appellanti tinsisti li relazzjoni kuntrattwali, anke jekk teżisti, ma teskludix responsabilità akwiljana. Issostni li l-każ odjern huwa mfassal fuq allegat ksur regolatorju. Għalhekk tinsisti li l-Arbitru kellu japplika l-perjodu presrittiv ta' sentejn stabbilit f' dan l-artikolu.
13. In linea ta' prinċipji ġenerali ssir referenza għad-deċiżjoni parzjali mogħtija mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fil-każ fl-ismijiet ***Pace Mario Vs Corinthia Palace Hotel Company Limited Et*** fit-13 ta' Ġunju 2013:

'Hu ribadit fil-gurisprudenza tagħna li għall-finijiet ta' preskrizzjoni, il-ligi tagħraf tliet għamliet ta' azzjoni għaddanni, u jigifieri: (a) azzjoni dwar hsarat imnissla minn għemil li jikkostitwixxi reat, f'liema kaz iz-zmien tal-preskrizzjoni huwa dak imfisser mil-ligi biex issir l-azzjoni kriminali dwar l-istess reat (regolat bl-art.2154(1) tal-Kap.16); (b) azzjoni għall-hsarat imnisslin minn delitt jew kwazi-delitt ('l hekk imsejha culpa aquiliana), f'liema kaz il-preskrizzjoni hija ta' sentejn - principju rifless fl-artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili; u (c) azzjoni għall-hsarat imnissla minn nuqqas ta' twettieq ta' kuntratt li mhux imfisser fatt pubbliku, f'liema kaz il-preskrizzjoni hija dik ta' hames snin;

Hu għalhekk pacifiku li illi l-preskrizzjoni bjennali prevvista mill-Artikolu 2153, tal-Kodiċi Ċivili tikkolpaxxi "l'azione per risarcimento del danno derivante dal fatto illecito, e non quello del risarcimento del danno contrattuale, soggetta quest' ultima azione alla prescrizione confacente al determinato contratto" (Kollez. Vol. XXVIII P I p 726).

Illu, għalhekk, il-preskrizzjoni ta' sentejn imsemmija fl-artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili, minbarra li ma tapplikax għall-hsara mahluqa minn għemil li jikkostitwixxi

²⁰ Fol. 36 – 38.

reat, lanqas ma tapplika fejn l-allegata hsara titnissel minn ksur ta' patt kuntrattwali (Ara per ez. "**Calafato vs Muscat**", deciza fil-5 ta' Frar, 1895 (Vol. XV.44); "**Naudi vs Zammit**", deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fid-9 ta' Marzu, 1925 (Vol. XXVI.I.54), "**Calleja vs Xuereb**", deciza minn din il-Qorti fl-10 ta' Mejju, 1982). Fil-kawza "**Borda vs Arrigo Group of Hotels et**", deciza minn din il-Qorti fil-15 ta' Jannar, 1999, gie konfermat li l-preskrizzjoni applikabbli tkun ta' hames snin jekk id-danni huma rizultat ta' inadempjenza ta' obligazzjoni.

Il-kwistjoni in ezami hija jekk il-kolpa fil-kaz prezenti kintex kuntrattwali jew extra - kuntrattwali / aquiliana naxxenti mid-delitt jew kwazi delitt.

L-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawza "**Joseph Busuttil v Emmanuel Schembri**" deciza fid-19 ta' Frar 1954 per Sir. Luigi Camilleri, irriteriet li wiehed mill-kriterji sabiex jigi deciz jekk il-fatt hux kolpa kuntrattwali jew aquiliana, vwoldiri li, meta hemm kuntratt, il-kolpa tista' tkun aquiliana biss meta l-fatt ikun indipendenti u awtonomu mir-rapport kuntrattwali." (enfasi ta' din il-Qorti.) Din il-Qorti irriteriet li fatt ta' negligenza u imperizja li jikkostitwixxi inadempjenza kuntrattwali, li jista' ikun non factum jew anke male factum ma tistax tkun kolpa aquiliana imma damnum injuria datum li jista' isir fl-okkazzjoni ta' kuntratt. Il-Qorti ccitat Laurent li jghalliem "Il delitto e' una lesione dell'ordine pubblico, e parimenti il quasi delitto interessa la sicurezza delle persone.... la cosa e' affatto diversa in materia di obbligazioni convenzionali. L'inadempimento di impegni da taluno stipulati non produce che un danno pecuniario."

...

Hu ammess il-konkors bejn ir-responsabbilita' kuntrattwali u dik extra kuntrattwali. Kif gie deciz fis-sentenza fil-kawza fl-ismijiet "**Vassallo vs Mizzi et**", deciza fid-9 ta' April 1949, (Vol. XXXIII.II.379) il-Qorti kkunsidrat illi "l-htija meta tigi kkunsidrata fl-entita' taghha, hija wahda; u taht dan l-aspett ma hemmx distinzjoni bejn kolpa kuntrattwali u dik komunement imsejha aquiliana, li titnissel minn delitt jew kwazi delitt. Id-differenza bejniethom tinsab fil-kawza u fil-grad. In kwantu ghall-kawza, il-htija kuntrattwali tippresupponi obligazzjoni pre-ezistenti li maghha hija marbuta; mentri l-htija aquiliana tippresupponi fatt li minnu titnissel 'ex nunc'. In kwantu ghall-grad id-differenza hija riposta fl-estensjoni tar-responsabbilita' fis-sens illi fil-kolpa kuntrattwali wiehed jista' jirrispondi ta' htija hafifa skont il-kaz, mentri fil-kolpa aquiliana r-responsabbilita' testendi ruhha b'mod li dwarha ma hemmx grad."

Ukoll fil-kaz fl-ismijiet "**Arthur George Lambert et vs Anthony Buttigieg pro et noe et**." (deciza fit-18 ta' April 1963 – (Vol. XLVII.III.1110) gie deciz li "ma hemm xejn inkompatibbli bejn responsabbilita' kuntrattwali u htija aquiliana ... jista' jkun hemm materja ta' delitt jew kwazidelitt anke f'materja ta' obligazzjonijiet konvenzjonali; f'liema ipotesi l-parti lesa jista' jkollha zewg azzjonijiet – dik nascenti minn htija kontrattuale u dik nascenti minn htija extra kontrattuale."

Fil-kaz ta' azzjoni ghad-danni nascenti mir-responsabbilita' kontrattuale l-attur ghandu jipprova li huwa kellu favur tieghu dik l-obbligazzjoni kuntrattwali u li l-konvenut kien inadempjenti fl-esekuzzjoni ta' dik l-obbligazzjoni fil-konfront ta' l-istess attur. B'hekk irresponsabbilita' ghad-danni tirrizulta mir-rabta guridika jew nuqqas taghha, u dana skont il-kaz, li hemm bejn il-partijiet kontendenti.

L-awtur **Andrea Torrente** jaghti ezempju car sabiex ikun jista' jaghraf id-distinzjoni bejn rabta kuntrattwali li taghti lok ghar-responsabbilita' kontrattuale u n-nuqqas ta' rabta kuntrattwali li taghti lok ghar-responsabbilita' extra

contrattuale. Din ic-citazzjoni hija citata f'diversi sentenzi recenti tal-Qorti taghna u, għall-iktar carezza, qed tigi hawnhekk abbraccjata wkoll minn din il-Qorti:

"Se io viaggio in tram, e, quindi, ho concluso un contratto di trasporto, e mi ferisco in un incidente, e' sufficiente che io provi di essermi trovato nel tram e di essere stato ferito. Se, invece, mentre passo per la strada, sono investito dal tram, ho l'onere di provare non soltanto l'incidente, ma anche il dolo o la colpa del vettore o dei suoi agenti". L-awtur jispjega li fl-ambitu tar-responsabbilita' "extra contrattuale ... un rapporto obbligatorio ancora non esiste tra le parti ed essa consiste nella trasgressione di un dovere generico di contegno."

14. Applikati dawn il-principji għall-każ odjern, **din il-Qorti tqis li l-fatt lamentat mill-appellat ma jistax jitqies indipendenti u b'mod awtonomu mir-rapport kuntrattwali bejn il-partijiet u għaldaqstant mhix applikabbli l-preskrizzjoni ta' sentejn a tenur tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16. Għall-qorti m'għandux ikun hemm dubju li n-nuqqasijiet li jimputa lill-appellanti huma b'riżultat tar-relazzjoni kuntrattwali ta' bejniethom u mhux b'riżultat ta' kwazi delitt jew delitt.**
15. Dwar dak deciz mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fil-każ ***Carmel Ciscaldi vs GlobalCapital Financial Management Limited***, jirriżulta li dak il-każ għadu *sub judice*. Pero' l-Qorti tal-Appell (Superjuri) fil-każ ***Darmanin Kissaun Roland Vs Globalcapital Financial Management Limited***, sentenza mogħtija fid-29 ta' Marzu 2019 qalet:

*'Fil-kuntest tal-aggravju marbut mal-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ta' sentejn a tenur tal-artikolu 2153 tal-Kodici Civili, din il-Qorti taqbel ma' dak deciz mill-ewwel Qorti li din il-kawza ma hijiex wahda aquiliana. Hu car li l-azzjoni attrici hija bazata fuq kuntratt u ksur tal-istess daparti tas-socjeta` konvenuta. L-attur avvicina lis-socjeta` konvenuta biex jiehu parir dwar kif jinvesti flusu bi qligh ghalih, u hekk kif is-socjeta` konvenuta accettat li taqdi lill-attur u toffrilu s-servizzi professjonali taghha, hija dahlet f'relazzjoni kuntrattwali mal-attur, b'obligu li ssegwi d-dmirijiet legali u fiducjarji imposti fuqha u li jemergu mill-kuntratt ta' din ix-xorta. Dak li qed ikun allegat huwa inadempjenza ta' obligazzjoni, u allura il-preskrizzjoni tal-azzjoni ma hijiex dik ta' sentejn imsemmija fl-artikolu 2153 (ara "Naudi v. Zammit", deciza minn din il-Qorti fid-9 ta' Marzu, 1925) (Kollez. Vol. XXVI.i.54). Dak li qed jigi allegat li sehh mhux indipendenti u awtonomu mir-rapport kuntrattwali li inholoq bejn il-partijiet, u t-talba għad-danni hija meqjusa mhux biss meta jkun hemm agir delittjuż, izda anke u aktar meta jigi allegat agir bi ksur ta' kuntratt.*²¹

16. L-ilment tal-appellat huwa bbażat fuq pretensjoni għal telf allegatament soffert minnu b'riżultat tal-fatt li ġew mibjugħa lilu prodotti finanzjarji li ma kinux adattati għalih, liema prodotti kienu ferm aktar riskjużi minn dak li ġie spjegat lilu mill-appellanti meta aċċetta li jinvesti fl-istess. Isegwi għalhekk li l-pretensjoni tal-ilmentatur mhijiex wahda għal danni kkaġunati minn delitt jew kwazi delitt, izda

²¹ Enfażi ta' din il-Qorti.

min-nuqqas ta' adempjiment da parti tal-appellanti ta' obbligu mpost fuqha msejjes fuq ir-rabta kuntrattwali bejn il-partijiet. Għal din ir-raġuni, din il-Qorti hija tal-fehma li mhux applikabbli l-preskrizzjoni a tenur tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16. Il-fatt li l-appellanti tkun naqset ukoll minn dmirijiet li għandha skont il-liġi, ma jfissirx li r-responsabbiltà ma tibqax kuntrattwali. Għaladarba jeżisti kuntratt u l-appellanti tkun naqset milli twettaq id-dmirijiet tagħha skont il-liġi, dik hi ċirkostanza oħra ta' inadempjenza tal-obbligi kuntrattwali.

17. Jonqos għalhekk jiġi stabbilit jekk l-azzjoni hijiex preskritta skont l-artikolu 2156(f) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta kif allegat mill-appellanti. Rilevanti hu l-artikolu 2137 tal-Kodiċi Ċivili.
18. In linea ta' prinċipji ġenerali fir-rigward ta' dan il-punt, din il-Qorti tagħmel referenza għad-deċiżjoni tal-Prim' Awla Ċivili (mhux appellata) fl-ismijiet **Axisa Karen Vs Vella James Et** deċiża fit-28 ta' Ġunju 2017:-

'Il-ħarsien ta' din ir-regola hu wieħed bażiku, tant li huwa dottrinalment accettato li l-impossibilità li wieħed jaġixxi trid tkun impossibilità indipendenti mir-rieda ta' dak li jkun, dovuta għal kawża barranija minnu, li huwa ma setax iwarrab;

*Illi dan il-prinċipju jinbena fuq il-massima li azione non natae non praescribitur. L-awturi Baudry-Lacantinerie u Tissier f'dan ir-rigward jgħallmu li "Quanto alla prescrizione estintiva, il suo corso comincia in principio a partire dal giorno in cui e' nato il diritto o l'azione che e' destinata ad estinguere...". U band'oħra jzidu jgħidu illi **"La prescrizione estintiva in materia di diritti eventuali non decorre evidentemente se non dopo il verificarsi dell'evento che fa nascere il diritto rimasto fin allora puramente eventuale"**;²²*

Illi, hu x'inhu l-għajn tal-preskrizzjoni invokata mill-parti mħarrka, jaqa' dejjem fuq il-Qorti li tqis minn liema data tali preskrizzjoni bdiet għaddejja, u l-eċċezzjoni m'għandhiex tintlaqa' jekk mill-provi mressqin jew mill-atti tal-proċess dik id-data ma tkunx tista' tiġi stabilita;

*Illi min-naħa l-oħra, ladarba tkun stabbilita d-data li minnha 'l quddiem tnisslet il-ħsara u beda għaddej iż-żmien preskrittiv, iċ-ċirkostanza dwar jekk il-parti mgarrba kenitx taf jew le li dik il-ġrajja seħħet ma tkunx rilevanti biex il-Qorti tqis jekk dak iż-żmien għaddiex jew għalaqx. Dan jingħad għaliex, fid-dawl tat-tagħlim imsemmi hawn fuq, "Hu risaput illi ddies a quo tal-preskrizzjoni jibda jgħodd minn meta ssir il-ħsara, u mhux minn meta dak li jkun jinduna bil-ħsara. Fil-kawża **Xuereb v Agius**, deċiża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fil-31 ta' Ottubru, 1959, intqal illi: "il-preskrizzjoni tibda tgħaddi u timxi mill-jum li fih ikun ġara l-fatt illeċitu li minnu jidderiva d-dannu, u mhux mill-jum meta l-parti leża tiġi taf bih". It-test huwa wieħed oġġettiv u mhux dipendenti fuq meta l-vittima jkun komdu li jinduna bil-ħsara. Din il-Qorti, Sede Inferjuri, fil-kawża **Mohnani v. Stivala**, deċiża fil-11 ta' Ġunju, 2010, qalet: "..... jibda biex jiġi registrat illi kif jingħad fl-Artikolu 2137 Kodiċi Ċivili, "bla ħsara ta' disposizzjonijiet oħra tal-liġi, il-preskrizzjoni ta' azzjoni tibda minn dak innhar li din l-azzjoni tista' tiġi eżerċitata, mingħajr ma jittieħed qies tal-istat jew tal-kundizzjoni tal-persuna li lilha din l-azzjoni tmiss". Hu spjegat mill-Qorti tal-Appell Supejuri illi "t-test li trid il-liġi allura*

²² Enfazi ta' din il-Qorti.

kien dak oġġettiv, dipendenti mill-fatti li minnhom jorigina d-dritt tal-attur li jaġixxi, mhux it-test soġġettiv għall-persuna tal-attur u cioè` jekk din kenitx jew le f'kundizzjoni li taġixxi, tkun xi tkun ir-raġuni" ("Raphel Micallef -vs Anthony Agius", 6 ta' Ottubru, 2000). Evidentement, imbagħad, "iż-żmien hu dak li fih tkun twieldet l-obbligazzjoni, u li fih ikunu twieldu d-dritt u l-azzjoni konsegwenzjali" ("Joseph Stivala -vs- Prof. Joseph Colombo", Prim' Awla, Qorti Ċivili, 9 ta' Jannar 1953");

Ill, minkejja dan, tibqa' dejjem tgħodd ir-regola li l-parti li tqanqal leċċezzjoni tal-preskrizzjoni trid tippruvaha kif imiss u li, f'każ ta' dubju, dan imur kontra l-istess parti eċċipjenti. Minbarra dan, hu x'inhu l-għajn tal-preskrizzjoni invokata mill-parti mharrka, jaqa' dejjem fuq il-Qorti li tqis minn liema data tali preskrizzjoni bdiet għaddejja, u l-azzjoni attriċi għandha tiġi miċhuda jekk mill-provi mressqin jew mill-atti tal-proċess dik id-data ma tkunx tista' tiġi stabilita;'

19. Din il-Qorti hija għaldaqstant tal-fehma li, kuntrarjament għal dak pretiż mill-appellanti fir-rikors tal-appell tagħha, il-perjodu ta' preskrizzjoni ma jibdiex jiddekorri *'minn dakinhar tal-inkontru li wassal għall-bejgħ tal-investimenti de quo'*.²³
20. L-artikolu 2137 tal-Kodiċi Ċivili jipprovdi li l-preskrizzjoni tibda tgħaddi minn dakinhar li l-azzjoni tista' tiġi eżerċitata. L-appellat ħarrek lill-appellanti quddiem l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarju li skont l-artikolu 26(3)(iv) tal-Kap. 555 jista' jordna lill-provditur tas-servizz finanzjarji sabiex iħallas, *"ammont ta' kumpens għal kull telf ta' kapital jew dħul jew danni sofferti mill-persuna li tagħmel l-ilment"*. Dak hu l-kreditu li qiegħed jirreferi għalih l-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili. Fid-data li ngħata l-parir mhemm prova li l-appellat sofra xi telf, dħul jew danni. Il-ħsara saret wara dakinhar meta l-kapital li nvesta beda jitlef il-valur u baqa' jitlef.
21. Fil-parti dispożittiva tad-deċiżjoni l-Arbitru kkundanna lill-appellanti sabiex tħallas lill-appellat is-somma ta':

"€13,187.14 telf fuq l-investment fis-Societe Generale Adequity Best Select; €3,572.42 telf fuq l-Aberdeen Global Euro High Yield Bond Fund u minn dawn l-ammonti għandhom jitnaqqsu s-somma ta' €159.84, li huma qligħ minn fuq il-Lloyds TSB Euro High Income fund, kif ukoll il-ħlas lura ta' €18,000 li huma l-ammont li nvesta l-ilmentatur f'The Protected Asset TEP Fund No 2, għalhekk is-somma ta' €34,599.72".

²³ Jew mit-28 ta' Dicembru 2007, 9 ta' Jannar 2008 u 9 ta' Settembru 2009.

22. Il-prodott finanzjarju *Societe Generale Adequity Best Select* inxtara f'Jannar, 2008; l-*Aberdeen Global Euro High Yield Bond Fund* inxtara f'Settembru, 2009; u Thee Protected Asset Tep Fund No 2 inxtara wkoll f'Jannar 2009.

23. Fid-deċiżjoni l-Arbitru qal:-

'kieku in extremis kellu jitqies id-data ta' meta sar l-ewwel inkontru bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz u, cioe', it-28 ta' Dicembru 2007, (ghalkemm l-ewwel Purchase Orders ghandhom id-data ta' Jannar 2008), xorta wahda l-azzjoni mhix preskritta ghaliex l-ilmentatur intavola ittra ufficjali fil-11 ta' Dicembru 2012, (notifikata fit-18 ta' Dicembru 2012), u ghalhekk interrompa l-preskrizzjoni ta' hames snin.'

24. Minn meta nextraw l-imsemmija prodotti sakemm l-appellat ipprezenta l-ittra ufficjali fil-11 ta' Dicembru, 2012 il-ħames snin kontemplati fl-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili kienu għadhom m'għaddewx. F'dak l-istadju l-preskrizzjoni giet interrotta u reġgħet bdiet tgħaddi. Imbagħad fis-17 ta' Awissu, 2016 l-appellat ipprezenta l-ilment quddiem l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji. Għalhekk sa dakinhar kienu m'għaddewx il-ħames snin li jissemmew fl-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili.

25. L-appellanti argumentat li dik l-ittra ufficjali²⁴ pprezentata mill-appellat ma nterrompietx il-perjodu preskrittiv skont l-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili għaliex: (i) l-ewwel ilment espost fl-imsemmija ittra ufficjali jirrigwarda l-allegazzjoni li ngħata parir ħażin mentri, kif jirriżulta mill-formoli tal-KYC u l-*File Note* relattivi, is-servizz mogħti minnha (bl-esklużjoni tat-tieni investment f' Aberdeen li sar fid-9 ta' Settembru 2009) kien ta' *promote and sell* mhux *advisory* u (ii) it-tieni binarju tal-ittra ufficjali jirrigwarda allegazzjoni ta' ksur regulatorju u għalhekk *culpa aquiliana* li għaliha japplika l-artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili.

26. Il-qorti diġa kkonkludiet li l-ilment tal-appellat ma jistax jitqies indipendenti u awtonomu mir-rapport kuntrattwali bejn il-partijiet u għalhekk l-artikolu 2153 tal-Kap. 16 ma japplikax.

27. L-ittra ufficjali in kwistjoni tirreferi għal '*pariri u aġir ieħor tas-soċjetà intimata*' u għalhekk mhux minnu li hija limitata għall-*advisory services* biss. F' kull każ, kif se jingħad aktar l' quddiem, il-Qorti m'għandhiex dubju li minkejja dak li hemm imniżżel fil-formoli in atti, is-servizz mogħti mill-appellanti lill-appellat ma kienx wieħed semplicement ta' *promote and sell*.

²⁴ Fol. 149 – 152.

28. Għaldaqstant, tiċhad l-aggravju.

It-Tieni Aggravju.

29. L-appellanti tilmenta ukoll li l-Arbitru naqas milli jqis l-eċċezzjoni numru 10 tagħha, u cioè l-effett tal-kriżi finanzjarja dinjija li faqqgħet ftit xhur wara li l-investimenti ġew akkwistati u li dan effettivament jikkostitwixxi *casus*.

30. Għalkemm fil-konsiderazzjonijiet tiegħu l-Arbitru jaċċenna għall-incertezza li kien hemm bil-falliment ta' Lehman Bros, huwa ma elaborax speċifikament dwar din l-eċċezzjoni. Iżda din il-Qorti ma tistax tasal għall-konklużjoni li t-tieni aggravju, kif imfisser mill-appellanti, għandu jwassal lil din il-Qorti tħassar id-deċiżjoni appellata u tiċhad it-talbiet tal-ilmentatur, kif mitlub minnha.

31. Minkejja li l-appellanti semmiet il-kriżi finanzjarja tal-2008 fit-twegiba tagħha, hija ma ressqet l-ebda prova dwar l-allegat *casus*. F'kull każ u bla ħsara għal dan, anke jekk dik il-kriżi finanzjarja wasslet għall-falliment tal-prodotti in kwistjoni (fatt li ma jirriżultax purvat), huwa prinċipju assodat fil-ġurisprudenza li **min jeċċepixxi l-*casus* irid jipprova mhux biss il-każ fortuwitu iżda jrid iressaq ukoll prova li d-dannu kien inevitabbli u li huwa għamel dak kollu fil-kontroll tiegħu sabiex jiġi evitat id-dannu.**²⁵

32. Ladarba l-Arbitru wasal għall-konklużjoni li dan kien każ ta' *investment misselling* min-naħa tal-appellanti, l-eċċezzjoni hi mingħajr bażi.

33. Għaldaqstant, l-aggravju miċhud.

It-Tielet Aggravju.

34. L-appellanti tilmenta ukoll li rrispettivament minn kwalunkwe ksur regulatorju, l-Arbitru naqas milli jindaga x'kien in-ness kawżali għat-telf lamentat mill-ilmentatur u jekk tali telf effettivament seħħ minħabba tort imputabbli lilha. Fin-nuqqas ta' ness kawżali, l-Arbitru ma kellux jordna ħlas favur l-ilmentatur konsistenti f' dak effettivament mitluf minnu.

35. Fl-evalwazzjoni tal-mertu tal-każ, l-Arbitru qal is-segwent:

(i) Protected Asset Tep 2

²⁵ ***Joe Caruana v. Philip Chircop & Sons Limited et***, deċiża mill-Qorti tal-Appell (Superjuri) fl-24 ta' April 2015.

Il-Protected Asset TEP Fund No 2 (PATF2) huwa fond ta' investiment kollettiv li jinvesti f'firxa ta' poloz tal-assikurazzjoni fuq il-hajja. Skont id-dokument imsejjah Scheme Particulars, 12 dan l-investment kien stabbilit fis-sena 2000 f'Isle of Man. Peress li kien investiment intenzjonat ghal tip partikolari ta' investituri (Experienced Investors), kien ezentat minn certu obbligi regolatorji li normalment huma assocjati ma' fondi ghal konsumaturi retail.

...

Fl-ebda parti mill-KYC ikkumpilata mis-Socjeta` Konvenuta ma hemm indikat li l'ilmentatur kien experienced investor skont il-kriterji kif deskritti minn dan il-fond. Anzi, l-ilmentatur kien ikklassifikat bhala retail client (a fol 94).

Is-Socjeta` Konvenuta kienet taf li dan l-investment kien ghal investituri ta' esperjenza, u biex tiggustifika il-bejgh tieghu lill-ilmentatur, il-Financial Planning Manager mela Experienced Investor Declaration Form (datata 9 ta' Jannar, 2007, fil-fatt kellha tkun 2008) a fol 133, fejn l-ilmentatur qed jintalab jiddikjara li huwa eligibbli li jinvesti f'dan l-investment ...

Jekk fuq il-KYC l-ilmentatur kien iddikjarat bhala retail client, u mill-profil tal-klijent kellu jirrizulta li ma kienx `experienced investor' skont id-definizzjoni tal-prodott, allura l-provditur ma setax joffrilu investiment li kien immirat ghal experienced investors.

U wisq anqas jigi mitlub jiffirma l-Experienced Investor Declaration Form, galadarba l-investitur ma kellu ebda investiment li – fil-mument li gie offrut lilu il-PATF2 – seta', b'xi mod, kien jixbah din il-klassifikazzjoni jew kriterju fuq l-Experienced Investor Declaration Form.

Din il-formola imtliet biss bhala ezoneru ghall-kumpanija u biex iggib lill-ilmentatur eligibbli biex jinvesti f'dan il-prodott.

...

L-investitur ma kellu qatt jigi offrut dan il-prodott ta' investiment ghax kien car li ma kienx jikkwalifika ghalih.

(ii) Société Générale Adequity Best Select

Minn ricerka li saret jirrizulta li dan huwa prodott strutturat u ghalhekk mhux investiment bhal xi fund, fejn il-valur tal-investment huwa essenzjalment rifless mill-valur tal-investment li l-fond jinvesti fihom (underlying assets).

Dan kien strutturat b'tali mod li jimmatara f'data partikolari, u li kemm ihallas mal-maturita` huwa ibbazat fuq metodu matematiku li jikkalkula kif imur basket ta' investimenti partikolari skont kif hemm jispjega fid-dokumentazzjoni tal-prodott. Kellu feature li jhallas "imghax" ta' mill-inqas 7% fl-ewwel u t-tieni sena. Fil-kumplament tieghu, (mit-tielet sas-sitt sena), "l-imghax" kien varjabbli.

Il-prodott kien kompost minn xi 30 share f'banek u kumpaniji internazzjonali madwar l-Ewropa, l-Istati Uniti u l-Gappun. Kull sena, għall-perjodu tal-investment, il-hames kumpaniji li l-performance tagħhom tkun l-ahjar kienu jittnehhew mill-basket tal-investimenti.

Effettivament, dan kien ifisser li kull sena dejjem kienu jithallew ishma li l-performance tagħhom kienet tkun fqira. Mela mhux biss fis-sena 2008 il-valur tal-ishma nizlu fil-valur tagħhom wara l-incertezza li kien hemm bil-falliment ta' Lehman Bros, imma minn kif kien strutturat: kull sena, sas-sena 2013 meta mmatura, il-prodott wasal għal madwar 27% tal-valur.

Dan ma kienx prodott finanzjarju li seta' jinftiehem facilment minn retail client. Id-dokumentazzjoni, (cioè il-brochure) ta spjega tal-mekkanizmu talinvestment; saħansitra anke kien hemm illustrazzjoni ta' tliet xenarji differenti li jippruvaw jispjegaw kif seta' jahdem l-investment fuq il-medda ta' sitt snin li kellu jagħmel il-prodott.

Peró, ironikament, dawn l-ispedji u l-illustrazzjonijiet urew bic-car il-kumplessità ta' dan il-prodott. Apparti l-uzu ta' matematika teknika li wiehed kellu juza biex jipprova jasal għal kalkoli ta' kemm jista' jhallas l-investment, intuza wkoll lingwagg kumpless li kienet tagħmilha diffiċli għal investitur biex jifhem mill-ewwel mhux biss kif jahdem il-prodott imma wkoll, forsi aktar importanti, bil-possibilita li l-prodott ma jhallasx lura l-kapital kollu mal-maturità.

Ma kienx prodott ta' "Riskju baxx", skont kif hemm miktub bl-idejn fuq il-Contract Note ta' dan l-investment (a fol 103). Dan kien prodott b'riskju għoli u reali għal min jidhol fih, u certament li ma kienx adatt għal investituri cautious, bhal ma kien l-ilmentatur (skont kif deskritt fit-tieni parti tal-KYC, a fol 97).

Dan kien investment kumpless fil-veru sens tal-kelma u l-profil ta' riskju tal-investitur kien tali li dan il-prodott ma kienx jagħmlu adegwat għac-cirkostanzi tiegħu.

(iii) Société Générale Commodity Best Target

Ebda dokument relatat ma' dan l-investment ma gie pprezentat mal-ilment u wisq anqas waqt il-process. Sfortunatament, dokumentazzjoni fuq l-internet lanqas ma tista' tinstab ...

Jigi nnutat li l-investitur biegh il-prodott qabel il-maturità` u x'aktarx, allura, li malli għamel hekk, ma hax il-beneficċju kif reklamat mis-Socjeta` Konvenuta li l-prodott kellu l-kapital garantit. Fil-kontro-ezami tal-21 ta' Novembru 2016, (a fol 523), l-ilmentatur xehed hekk: "B'riferenza għall-investment fl-SG Commodity Best Target, jekk bieghtux qabel ma mmatura ngħid li jien kont li tlabthom biex ituni l-flus. Ngħid li kelli bzonn il-flus u ngħid li mingħalija kien niezze dak l-investment, imma m'inx cert".

Fin-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mis-Socjeta` Konvenuta, jingħad kif gej (a fol 558): "... illi di piu` l-ilmentatur jonqos milli jsemmi ukoll illi l-investment

fis-Société Générale – Commodity Best Target kellu il-kapital garantit 100% meta jimmatura u ghalhekk altru illi kellu riskju baxx, kuntrarjament ghal dak li jghid ripetutamente l-ilmentatur fl-ilment tieghu”.

Jidher, allura, li jekk l-ilmentatur zamm l-investment sal-maturita` kien jiehu l-ammont lura investit.

Ghalhekk l-Arbitru ser jichad it-talba ghall-hlas ta’ `telf’ dwar dan l-investment.

(iv) Aberdeen European – European High Yield Bond Fund-A115

Dan il-fond jaqa’ taht il-kategorija ta’ UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities), li huma fondi Ewropej li jistghu jinbieghu lill-investitur f’qafas regolatorju armonizzat). Il-fond huwa Open Ended u ilu stabbilit sa mis-sena 2000 ...

Il-prospett ma jaghti ebda indikazzjonijiet dwar il-profil ta’ riskju tal-investment.

...

Fis-sena 2009, precizament f’Settembru 2009, is-Socjeta` Konvenuta ghamlet Suitability Test lill-ilmentatur u stabbiliet li, skont il-profil ta’ riskju tieghu ta’ "Medium Risk", kellha terga’ tirrikkommandah lill-investitur. Infatti, apparti investment ta’ valur ta’ €12,130.76 f’Jannar 2008, l-ilmentatur investa €4,185.75 ohra f’dan l-istess investment. Biegh il-units kollha li kellu f’dan il-fond f’Novembru 2012, u ghamel telf ta’ €3,572.42.

Ma hemm xejn fid-dokumentazzjoni tas-sena 2009 li jelenka r-raguni ghala l-ufficjal tas-Socjeta` Konvenuta hasset li kellha taghti parir biex l-investitur jerga’ jinvesti f’dan l-istess fond. Irid jigi osservat hawnhekk li l-flus investiti f’dan il-fond kien rikavat mill-bejgh tas-Société Générale Commodity Best Target.

Skont il-Key Investor Information, dan kien fond intenzjonat ghal dawk li kienu ppreparati jaccettaw livell gholi ta’ riskju. Huwa minnu li dan il-fond kien jimmira mhux biss ghall-qligh, imma wkoll ghal tkabbir kapitali, karatteristika li l-ilmentatur ried mill-investimenti tieghu.

Peró, fl-istess waqt, l-ilmentatur kien kawt fir-rigward ta’ riskju li ried jidhol ghalih. L-ilmentatur stqarr li ma kienx lest li jiehu hafna sogru. Abbazi tar-riskju gholi li kellu l-fond, kif wara kollox huwa deskritt fid-dokumentazzjoni ufficcjali tieghu, dan il-fond ma kellux jigi offrut u mibjugh lill-ilmentatur.

(v) Lloyds TSB Euro High Income Fund

...

Jekk wiehed kellu jiehu l-ahhar factsheet ta’ dan il-fond, purament biex jiehu hjiel ta’ fejn qed jinvesti dan il-fond, jista’ jinduna li l-maggoranza tal-bonds li dan il-fond huwa investit fih huma bonds li ghandhom rating BBB jew ahjar – fi

ftit kliem, investment grade bonds.

Dan il-fond kien jaqbel mal-profil ta' riskju tal-investitur, bilanc bejn dhul u qligh kapitali, u b' riskju meqjus. L-ilmentatur ghamel qligh marginali meta hareg mill-fond f' Novembru 2012.'

36. Wara li analizza ċ-ċirkostanzi tal-ħames investimenti surriferiti, l-Arbitru kkonkluda li:

' ... l-provditur tas-servizz ma mexiex b'mod gust, ekwu u ragonevoli u naqas mill-obbligi statutorji u kuntrattwali tieghu; u m'agixxiex fl-ahjar interessi tal-klijent meta tah pariri u rrikommandalu prodotti finanzjarji li ma kienux addattati ghalih u kompatibbli mac-ċirkostanzi personali tieghu u ma kienux jaqblu mal-obiettivi finanzjarji u ta' riskju tieghu u ghalhekk sar investment misselling.

Dan wassal ghal telf ta' flus lill-ilmentatur.

Ghalhekk l-Arbitru qed jilqa' l-ilment kif gej:

Qed jichad il-hlas ta' telf fuq l-investment Société Générale Commodity Best Target;

Jordna lill-GlobalCapital Financial Management Ltd. thallas lill-ilmentatur is-somma ta' €13,187.14, telf fuq l-investment fis-Société Générale Adequity Best Select ; €3572.42 telf fuq l-Aberdeen Global Euro High Yield Bond Fund u minn dawn l-ammonti ghandhom jitnaqqsu s-somma ta' €159.84, li huma qligh minn fuq il-Lloyds TSB Euro High Income Fund, kif ukoll il-hlas lura ta' €18,000, li huma l-ammont li nvesta l-ilmentatur f'The Protected Asset TEP Fund No 2, ghalhekk is-somma komplessiva ta' €34,599.72.

Kwalunkwe rikavat li jista' jkun hemm fuq The Protected Asset TEP Fund No 2, ghandu jkun percepit mill-provditur tas-servizz wara li jkun hallas lill-ilmentatur dak ordnat f'din id-decizjoni u l-ilmentatur ghandu jagħmel dak mitlub minnu sabiex dan isehh.'

37. Jinsorgi minn dan li l-baži tad-decizjoni tal-Arbitru hija bbażata fuq il-fatt li l-appellanti hija responsabbli għall-**investment misselling** in kwantu:-

- il-**Protected Asset Tep 2** qatt ma kellu jiġi offrut lill-appellat stante li kien ċar li huwa ma kienx jikkwalifika għalih;
- is-**Société Générale Adequity Best Select** kien investment kumpless u l-profil ta' riskju tal-investitur kien tali li dan il-prodott ma kienx jagħmlu adegwat għaċ-ċirkostanzi tiegħu; u

- skont id-deskrizzjoni uffiċjali tal-**Aberdeen European – European High Yield Bond Fund-A1**, dan il-prodott kellu riskju għoli u għalhekk ma kellux jiġi offrut u mibjugħ lill-ilmentatur.
38. Altru għalhekk milli ma kien hemm l-ebda ness bejn it-telf u t-tort imputabbli lill-appellanti kif allegat permezz ta' dan l-aggravju.
39. Din il-Qorti mhix sejra tidhol fil-mertu tal-konsiderazzjonijiet li wasslu lill-Arbitru għal din il-konklużjoni għaliex l-istess huma l-mertu tar-raba' aggravju. Għall-finijiet ta' dan l-aggravju huwa biżżejjed li jiġi stabbilit li l-Arbitru bl-ebda mod ma addebita xi ħtija lill-appellanti għall-falliment tal-prodotti finanzjarji in kwistjoni. Inutli għalhekk li l-appellanti tinsisti li ma kinitx hi li ġestiet l-investimenti *de quo* u li aġixxiet biss ta' intermedjarja, jew li l-Arbitru naqas jinvestiga l-effetti tal-kriżi finanzjarja tal-2008 fuq il-prodott in kwistjoni.
40. L-appellanti tilmenta ulterjorment li anké kieku din il-Qorti kellha tqis li effettivament kien hemm xi ksur regolatorju u/jew ta' liġi min-naħa tagħha, dan fih innifsu mhux biżżejjed biex iwassal għar-responsabbiltà għat-telf lamentat stante li l-artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 jrid li r-rimedju ta' ħlas ta' kumpens jingħata meta t-telf jew dannu soffert ikun kaġunat mill-komportament lamentat.
41. A tenur tal-artikolu 26(3)(c) tal-Kap. 555:
- 'Jekk l-ilment jinstab totalment jew parzjalment sostanzjat, l-Arbitru jista' jordna lill-provditur tas-servizzi finanzjarji jagħmel waħda jew iżjed minn dawn li ġejjin:*
- ...
- (iv) li jħallas ammont ta' kumpens għal kull telf ta' kapital jew dħul jew danni sofferti mill-persuna li tagħmel l-ilment minhabba fl-imgħiba li fuqha jkun sar l-ilment, mingħajr imgħax jew bl-imgħax, b'dik ir-rata raġonevoli u fil-parametri stabbiliti bil-liġi kif l-Arbitru jista' jiddeciedi, fuq il-flus kollha jew xi parti mill-flus, u fuq iż-żmien kollu jew xi parti mill-perjodu bejn id-data li fiha l-imgħiba li fuqha jkun sar l-ilmenttkun bdiet sad-data li fiha jsir il-ħlas;'*
42. Isegwi għalhekk li ladarba l-appellanti offriet u bieghat lill-appellat prodotti finanzjarji li ma kinux adattati għalih, l-Arbitru bla dubju kien altru milli ġustifikat jiddeciedi li l-appellanti għandha tagħmel tajjeb għat-telf fil-kapital li sofra l-appellat.

Ir-Raba' Aggravju.

43. L-appellanti tilmenta li fil-meritu il-konklużjoni tal-Arbitru hija bbażata fuq apprezzament ħażin tal-fatti u l-provi miġjuba quddiemu u minflok ma laqa' l-eċċezzjonijiet 6, 7, 8, 9, 11 u 14 ikkonkluda b'mod żbaljat li dan hu każ ta' *investment misselling* u ordna lis-soċjetà appellanta tagħmel tajjeb għat-telf li sofra l-ilmentatur.
44. Din il-Qorti ma ssib l-ebda bażi biex tvarja d-deċiżjoni tal-Arbitru fil-mertu.
45. Dwar il-**Protected Asset Tep 2** l-appellanti sostanzjalment tikkontendi li bħala fatt m'hemm xejn x' jipprekludi provdatur milli joffri investiment bħal-TEP fund lill-*retail investors* stante li dawn tal-aħħar jistgħu ikunu persuni li jinvestu regolarment. Issostni li sabiex investitur ta' esperjenza jkun kapaċi jifhem ir-riskji assoċjati f'dak il-fond mhux neċessarju li jkollu esperjenza fl-istess tip ta' investiment. Iżżid tgħid ukoll li l-Arbitru ma kellux jiskarta l-*Experienced Investor Declaration Form* iffirmata mill-ilmentatur.
46. Huwa manifest li dan ir-raġunament ma jregix stante li minkejja dak dikjarat l-*Experienced Investor Declaration Form* iffirmata mill-appellat, dan tal-aħħar ma kienx investitur regolari. Fl-affidavit tiegħu l-appellat jgħid li l-ewwel darba li huwa ltaqa' ma' Roland Sollars, rappreżentant tal-appellanti, kien fit-28 ta' Diċembru 2007 u f' dik l-ewwel okkażjoni *inter alia* aċċetta li jinvesti fil-**Protected Asset Tep 2** u għal dan il-għan iffirma d-dokumenti kollha li talbu jiffirma l-imsemmi rappreżentant. Jgħid li:

*'Kollox sar f'laqgħa waħda li forsi damet siegħa.'*²⁶

*'Rigward tal-varji difiżi li l-Global Capital qajjmu mal-MFSA, jiena niddikjara bil-gurament illi varji dikjarazzjonijiet tal-File Note, tal-Experienced Investor Declaration u tal-Profil ttiegħdu mingħandi bla ma nqrawli u b'ingann u li mhumiex veritjieri.'*²⁷

47. In kontro-eżami jgħid li:

'qatt ma kelli nvestimenti ma' haddieħor. Din kienet l-ewwel darba. Qed jiġi sugġerit lili li kelli ishma fil-Walmart, ngħid li qatt ma smajt bih dan. Qed niġi muri d-dokument MS3 a fol 158 tal-proċess. Dan hu Application Form għall-prodott TEP. Ngħid li għalkemm hemm fid-dokument MS3 li jien il-flus ġew mill-

²⁶ Fol. 339.

²⁷ Fol. 342.

*HSBC b' shares fil-Walmart, ngħid li dan mhux minnu. Għalkemm hemm miktub hekk, jien qatt ma kelli shares fil-Walmart. Niċhad li kelli shares hemm.*²⁸

48. Rinfaccata b' dawn id-dikjarazzjonijiet, l-appellanti tistrieħ biss fuq ix-xhieda ta' Micael Schembri, MLRO u *compliance manager* li bl-ebda mod ma kien involut fil-laqa' u transazzjonijiet in kwistjoni u xehed biss mill-*file* minn fejn irrizultalu li:

*'kuntrarju għal dak li jgħid s-Sur Azzopardi ... huwa kien diġa midħla tad-dinja tal-investimenti ... mill-inkartament li għandna fuq il-file jirrizulta illi l-ilmentatur saħansitra kellu ishma fil-Walmart ('Application Form' tal-investment fit-TEPs hawn anness bħala Dok. 'MS3'). Illi għalhekk m' huwiex minnu illi s-'Isorce of funds' pew mill-bejgħ ta' garaxx kif iddikjara fl-affidavit tiegħu. Dan il-fatt li kellu ishma hwa kkonfermat ukoll mill-'Know Your Client form' annessa bħala Dok B mal-ilment fejn l-ilmentatur iddikjara illi kien investa u biegh ishma barranin*²⁹

49. Iżda minkejja x-xhieda tal-appellat, l-appellanti għażlet li ma tħarrikk lill-Roland Sollars sabiex: (i) jikkonferma l-*Experienced Investor Declaration Form* minnu ukoll iffirmata fejn iddikjara li *'I hereby confirm that I have satisfied myself that the Applicant has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved'*³⁰; (ii) jispjega kif ikkonkluda li l-appellat hu investitur ta' esperjenza; (iii) dak minnu mnizzel fil-KYC a fol. 87 *et seq* fejn *inter alia* tniizzel li *'client once invested and sold Foreign shares and invested €60,000 in various Mutual funds with us'*; u (iv) il-kontenut tal-*'Application Form for Shares in the Protected Asset TEP Fund No.2'*³¹ fejn gie mnizzel (preżumibilment minn Sollars stess) li *'client brought monies from a five year fixed deposit held at HSBC Fleur de Lys Santa Venera for €60,000. These resulted from sale of Walmart Shares in the late nineties and from savings held for fifteen years'*.
50. Apparti dan, ukoll li kieku kien minnu li l-appellat verament kellu xi *shares* fil-*Walmart* fis-snin disgħin (fatt li mill-provi ma jirrizultax), din il-Qorti xorta ma tistax tifhem kif fuq dik il-bażi biss l-appellat kien jikkwalifika bħala *experienced investor* kapaci jifhem ir-riskji involuti fl-investment fil-**Protected Asset Tep 2**.
51. Fiċ-ċirkostanzi, din il-Qorti tikkonkludi li l-**Protected Asset Tep 2** ma kellux jinbiegħ lill-appellat stante li kien ċar li huwa ma kienx jikkwalifika għalih.

²⁸ Fol. 522.

²⁹ Fol. 350.

³⁰ Fol. 133.

³¹ Fol. 518.

52. Dwar is-**Société Générale Adequity Best Select**, l-appellanti tilmenta li anke kieku l-investment fl-SG kien investment kumpless, dan ma jfissirx li ma setax jinbiegħ lill-ilmentatur konformament mar-regoli tal-MFSA u tal-MiFID. Issostni li l-ilmentatur iddeċieda li jagħmel iż-żewġ investimenti fl-SG minn jeddu mingħajr ebda parir da parti tagħha u li hija rreputat tali investimenti *appropriate* għalih. Finalment, l-appellant biegħ dan l-investment *'meta għażel hu stess'* mingħajr il-parir tagħha.

53. Mill-atti jirriżulta li fl-10 ta' Jannar 2008 l-appellat, tramite l-appellanti, xtara 227 sehem fis-**Societe Generale Adequity Best Select EUR** għall-valur ta' €19,165.61.³² Fuq din it-transazzjoni giet addebitata lilu s-somma ta' €766.62 biex b'hekk huwa ħallas komplessivament is-somma ta' €19,932.23. Għalkemm il-*File Note* relattiva³³ tibda bl-isem u bid-dettalji tal-appellat, tkompli kif ġej:

*'Miss Caruana called to enquire about this product. I explained the features, benefits, charge and taxation structures. They liked the product and decided to invest. Clients had €20,000 to invest in a product aiming at generating income that can benefit from the upside potential of the equity markets coupled with a limited risk profile ...'*³⁴

54. Roland Sollars ma xehedx. It-tipi grassi juru l-mod amateur li bih saru l-affarijiet. Hu ovjju li giet riċiklata *File Note* ta' persuni oħra u fiha nbidlu d-dettalji tal-appellat biss f'parti minnha. Huwa ovjju ukoll li din il-*File Note* ma nqratx minn min kitibha. Kieku, bla dubju, kien jintebah li l-appellat mhuwiex *'Miss Caruana'*. Għalhekk hi kredibbli l-verżjoni tal-appellat li:

*'niddikjara bil-ġurament illi l-varji dikjarazzjonijiet tal-File Note, tal-Experienced Investor Declaration u tal-Profil ttieħdu minn għandi bla ma nqrawli ... u li mhuwiex veritjeri.'*³⁵

55. L-istess *File Note* tagħti spjegazzjoni teknika ta' kif jaħdem il-prodott minn liema jirriżulta li dan kien prodott maħruġ fit-28 ta' Settembru 2007 għal perjodu ta' 6. Skont *Sale Contract Note* a fol. 144 datata 27 ta' Settembru 2013, l-appellat biegħ l-istess għall-valur komplessiv ta' €6,745.09. Minn dan kollu din il-Qorti qed tifhem li s-somma ta' €6,745.09 kien ir-rikavat tal-appellat fid-data tal-maturità tal-prodott stante li d-data tas-*Sale Contract Note* tikkombacja eżattament ma għeluq is-sitt snin mid-data tal-ħruġ tal-prodott. M'huwa minnu xejn għalhekk li l-appellat għażel li jbiegħ dan il-prodott *'meta għażel hu stess'* kif allegat mill-appellanti fir-rikors tal-appell tagħha. Huwa ċar li dak li qed tirreferi għalih l-

³² Fol. 134.

³³ Fol. 109.

³⁴ Enfażi tal-Qorti.

³⁵ Fol. 342.

appellanti huwa prodott ieħor (***Société Générale Commodity Best Target***) dwar liema l-Arbitru ċaħad it-talba tal-appellat u dwaru mhemmx appell.

56. Din il-Qorti taqbel mal-Arbitru fis-sens li l-prodott finanzjarju in kwistjoni ma kienx wieħed li seta' jinftiehem faċilment minn *retail client*. L-ispjegazzjonijiet u l-illustrazzjonijiet fid-dokumentazzjoni relattiva juru biċ-ċar il-kumplessità ta' dan il-prodott li jużaw matematika teknika kif ukoll wkoll lingwaġġ kumpless li kienet tagħmilha diffiċli għall-investitur biex jifhem kif jaħdem il-prodott u r-riskji nvoluti. L-istess ġie ukoll deskritt mill-MFSA bħala '*highly structured investment*'.³⁶ Huwa għalhekk inverosimili għall-aħħar li Roland Sollars spjega dan kollu lill-appellat, u l-mekkanizmi ta' prodotti kumplessi oħra li ġew mibjugħa lilu fl-istess jum, f'laqgħa ta' madwar siegħa.³⁷ Lanqas jirriżultaw ir-raġunijiet għalfejn l-imsemmi rappreżentant tal-appellanti rreputa dan il-prodott *appropriate* għall-appellat. Huwa manifest li l-profil ta' riskju u n-nuqqas ta' esperjenza f'investimenti finanzjarji tal-ilmentatur appellat, kien tali li dan il-prodott ma kienx jagħmlu adegwat għaċ-ċirkostanzi tiegħu.
57. Għal dak li jirrigwarda l-investment fl-***Aberdeen European – European High Yield Bond Fund-A1*** u l-***Lloyds TSB Euro High Income Fund*** l-appellanti tgħid li l-ilmentatur stess ammetta li dawn il-prodotti mhumix kumplessi f' paġna 28 tal-ilment tiegħu. Filwaqt li tirreferi għan-nota ta' sottomissjonijiet tagħha, tenfasizza li: (i) l-investment fl-***Aberdeen European – European High Yield Bond*** li l-appellat għamel f' Jannar tal-2008 sar fuq bażi *execution only* kif jixhed il-*File Note* relattiv u l-appellat għażel li jerġa jinvesti fih f' Settembru tal-2009; (ii) it-tieni investment fl-***Aberdeen European – European High Yield Bond*** f' Settembru tal-2009 sar fuq parir tal-appellanti wara d-debitu *suitability test* abbażi tal-informazzjoni provduta mill-ilmentatur stess u profil ta' riskju '*medium*' u finalment l-appellat bieġħ l-istess meta għażel huwa stess mingħajr parir; u (iii) l-investment fil-***Lloyds TSB Euro High Income Fund*** inbieġħ bi profit.
58. Dwar l-investment fil-***Lloyds TSB Euro High Income Fund***, l-Arbitru ddeċieda li dan il-fond kien jaqbel mal-profil ta' riskju tal-investitur. L-ilmentatur appellat għamel qligħ marginali meta ħareġ mill-fond f' Novembru 2012, liema somma tnaqqset mit-telf likwidat mill-Arbitru minħabba *misselling* ta' investimenti oħra.
59. Dan ma kienx il-każ tal-prodott finanzjarju ***Aberdeen European – European High Yield Bond Fund-A1***. L-ewwel investment li l-appellat għamel f' dan il-prodott kien fis-16 ta' Jannar 2008 meta tramite l-appellanti xtara 1496.855

³⁶ Fol. 85.

³⁷ Fol. 339.

sehem għall-valur ta' €11,645.53.³⁸ Fuq dan ħallas ukoll *Principal's Trading Commission* ta' €485.23 biex b'hekk ħallas b' kollox is-somma ta' €12,130.76. Sussegwentment reġa nvesta fl-istess prodott meta fl-24 ta' Settembru 2009 xtara 646.763 sehem ieħor għall-valur komplessiv ta' €4,183.75³⁹ li minnhom €167.35 huma *principal's commission*. Fit-30 ta' Novembru 2012, biegh it-total ta' 2,143.618 sehem f'**Aberdeen Global Select European High Ylied Bond Fund – A1** għall-valur komplessiv ta' €12,742.09.⁴⁰

60. Fl-ilment tiegħu⁴¹ l-appellat qal:-

'Dawn il-prodotti mhumiex prodotti kumplessi għalkemm huma fondi ta' obligazzjonijiet li ma jkunux investment grade u magħrufa bħala high yield bonds u li jgħorru riskju ta' telf kapitali sostanzjali. Allura f' cirkostanzi normali forsi wieħed ma kienx jagħmel ilment dwar il-bejgħ ta' dawn il-prodotti. Izda f' dan il-każ, il-proċess ta' bejgħ, kif ingħataw il-pariri, kif min ta' il-pariri ma kienx hekk awtorizzat mill-MFSA, kif ittiegħdu l-formoli u l-firem tal-ilmentatur b'qerq, huwa kollu vizzjat, b' mod u manjiera li l-ebda prodott ma kien suitable jew appropriate għaċ-cirkostanzi personali, it-tagħrif u l-esperjenza fl-investimenti u l-attitudni ta' riskju tal-ilmentatur.'

61. Fid-deċiżjoni tiegħu l-Arbitru għamel is-segwentni analiżi ta' dan il-prodott:

'Fir-rigward tar-Risk Profile ta' dan il-fond (a fol 438, u anke a fol 490), kif deskritti fil-prospett ta' Aberdeen Global, hemm miktub kif gej:

'The Fund's portfolio has a significant position in high-yielding bonds, which means that there is more risk to investor's capital and income than from a fund investing in government or investment-grade bonds'.

Aktar importanti, fil-Key Investor Information hija it-taqsimha Objective and Investment Policy li tghid dan li gej:

'To achieve a combination of income and growth by investing mostly in bonds (which are like loans that can pay a fixed or variable interest rate) priced in Euro and issued by companies or governments. The bonds will typically have lower ratings, as defined by international agencies that provide such ratings; these may pay higher rates of interest than bonds with higher ratings. The Fund is intended for investors who are willing to accept a high level of risk.

Recommendation: This Fund may not be appropriate for investors who plan to withdraw their money within 5 years'. (Enfasi tal-Arbitru)

Fid-dokument ipprezentat mis-Socjeta` Konvenuta imsejjah Simplified Prospectus (datat November 2008), hemm taqsimha li telenka il-fondi diversi tal-Aberdeen Asset Management Limited skont il-profil ta' investitur tipiku (a fol 492A). Fir-rigward ta' dan il-fond, hemm miktub li gej:

³⁸ Fol. 138.

³⁹ Fol. 140.

⁴⁰ Fol. 142.

⁴¹ Fol. 28.

'Suitable for investor seeking more income with higher volatility in overall return'.

Fuq il-Contract Notes meta inbiegh fis-sena 2008 (a fol 99), l-investment huwa deskritt li ghandu l-kapital jitla' u jinzel, u jaghti imghax kull xahar. 'Imghax jimmira ghal ftit aktar minn 6% imma mhux garantit', hemm miktub. Mid-dokumentazzjoni provduta, ma hemm xejn li jsostni dan l-ahhar statement.

Fis-sena 2009, precizament f'Settembru 2009, is-Socjeta` Konvenuta ghamlet Suitability Test lill-ilmentatur u stabbiliet li, skont il-profil ta' riskju tieghu ta' "Medium Risk", kellha terga' tirrikkommandah lill-investitur. Infatti, apparti investment ta' valur ta' €12,130.76 f'Jannar 2008, l-ilmentatur investa €4,185.75 ohra f'dan l-istess investment. Biegh il-units kollha li kellu f'dan il-fond f'Novembru 2012, u ghamel telf ta' €3,572.42.

Ma hemm xejn fid-dokumentazzjoni tas-sena 2009 li jelenka r-raguni ghala l-ufficjal tas-Socjeta` Konvenuta hasset li kellha taghti parir biex l-investitur jerga' jinvesti f'dan l-istess fond. Irid jigi osservat hawnhekk li l-flus investiti f'dan il-fond kien rikavat mill-bejgh tas-Societe Generale Commodity Best Target.

Skont il-Key Investor Information, dan kien fond intenzjonat ghal dawk li kienu ppreparati jaccettaw livell gholi ta' riskju. Huwa minnu li dan il-fond kien jimmira mhux biss ghall-qligh, imma wkoll ghal tkabbir kapitali, karatteristika li l-ilmentatur ried mill-investimenti tieghu.

Peró, fl-istess waqt, l-ilmentatur kien kawt fir-rigward ta' riskju li ried jidhol ghalih. L-ilmentatur stqarr li ma kienx lest li jiehu hafna sogru. Abbazi tar-riskju gholi li kellu l-fond, kif wara kollox huwa deskritt fid-dokumentazzjoni ufficcjali tieghu, dan il-fond ma kellux jigi offrut u mibjugh lill-ilmentatur.'

62. Minkejja dak imnizzel fil-File Note relattiva,⁴² din il-Qorti ma temminx li l-ewwel investment li għamel l-appellat f'dan il-prodott finanzjarju f' Jannar tal-2008 kien fuq bażi *execution only*. Huwa inverosimili għall-aħħar li l-appellat, li ma kellux esperjenza u l-ebda tagħrif fis-settur finanzjarju, ta struzzjonijiet simili lill-appellanti. Fil-fatt, **Dok Ci** a fol. 99, li skont l-appellat inkiteb minn Sollars stess, fir-rigward tal-istess prodott jgħid li, *'kapital jitla' u jinzel, jagħti imghax fix-xahar, Imghax jimmira għal ftit aktar minn 6% imma mhux garantit'*. Dan iġib fix-xejn t-teżi li l-bejgħ sar fuq bażi ta' *execution only*. Roland Sollars li kif konfermat mix-xhud Schembri, ma kienx awtorizzat mill-MFSA sabiex jagħti *investment advice*⁴³ u madankollu kien qiegħed jagħti parir lill-klijenti tal-appellanti. Aġir għal kollox irregolari u li juri nuqqas ta' serjeta fil-mod kif kienu qegħdin isiru l-affarijiet mill-appellanti.
63. Minkejja dan kollu, l-appellanti ma ħarrkitx lill-Roland Sollars sabiex: (i) jikkonferma l-firma tiegħu u l-kontenut tad-dikjarazzjonijiet elenkati fil-File Note relattiva; u (ii) jixhed dwar **Dok Ci** a fol. 99, li l-appellat qal li hi l-kalligrafija ta' Sollars.

⁴² Fol. 107.

⁴³ Fol. 527.

64. Jidher li mbagħad, fid-9 ta' Settembru 2009, *Financial Adviser* oħra jisimha Noelene Mangion tat parir lill-appellat sabiex jagħmel *switch* minn ***Société Générale Commodity Best Target*** u jinvesti r-rikavat fl-***Aberdeen European – European High Yield Bond Fund-A1*** u l-***Lloyds TSB Euro High Income Fund*** u għamlitlu *suitability test* għal dan il-għan.
65. F' dan il-kuntest jirrizulta ferm stramb li l-appellanti ssostni fl-istess nifs li filwaqt li l-ewwel investiment f'dan il-prodott sar fuq bażi *'execution only'* fl-2008, sena u tmien xhur wara hija ħasset il-ħtieġa tagħti *advisory service* lill-appellat u tagħmillu *suitability assessment* sabiex jerga jinvesti fl-istess prodott.
66. *Multo magis*, it-telf li l-appellat għamel mis-***Société Générale Commodity Best Target*** huwa minimu ħafna (€9,554.82⁴⁴ - €9,138.75) u għalhekk, minkejja l-ittra spjegattiva a fol. 112 et seq,⁴⁵ mhux ċar x'kienet ir-raġuni li l-appellanti tat parir lill-appellat jagħmel dak it-tibdil fl-investiment. Dan aktar u aktar fil-kuntest tal-fatt li mill- *valuation statements* a fol. 146 u u 148 jirrizulta li fil-31 ta' Diċembru 2008 l-investiment li kien għamel f' dan il-prodott fl-ammont ta' €11,645.53 kien diġa niżel għal €5,209.06 u fil-31 ta' Marzu 2009 niżel ulterjorment għall-valur ta' €4,435.91.
67. L-appellat ma jagħti l-ebda tagħrif dwar din il-laqa' u Nolene Mangion ma tħarrkitx. Għalhekk ma jirrizultax fuq liema bażi din ta' l-aħħar: (i) tat parir lill-appellat jerga jinvesti f' dan il-prodott finanzjarju li kien sejjer drastikament ħażin; (ii) irreputat li l-attitudi għar-riskju tal-appellat telgħat għal waħda medja; u (iii) skont il-fehma tagħha r-riskji marbuta ma dan il-prodott (li kien sejjer daqshekk ħażin) kienu *in linea* mal-profil ta' riskju tal-appellat.
68. Fir-ċirkostanzi tiċħad ukoll dan l-aggravju.

Il-Ħames Aggravju.

69. L-appellanti tilmenta ukoll li d-deċiżjoni sabiex hija tħallas is-somma ta' €18,000 (rappreżentanti l-kapital originarjament investit mill-ilmentatur fit-TEPs li kien ta' £13,328.29) lill-ilmentatur hija manifestament żbaljata in kwantu r-rimedju akkordat ma joħroġx mil-liġi. Issostni li l-arbitru kellu minflok jilqa' l-5 eċċezzjoni tagħha.

⁴⁴ Fol. 135.

⁴⁵ **Dok F.**

70. L-appellat wieġeb illi l-ordni ta' kumpens mogħti mill-Arbitru kien ġust u ekwu u jsegwi l-prattika f' oqsma finanzjarji ta' rizarċiment ta' danni riżultanti *misselling*.

71. Id-deċiżjoni tal-Arbitru tipprovdi:-

'Qed jichad il-hlas ta' telf fuq l-investment Société Générale Commodity Best Target;

Jordna lill-GlobalCapital Financial Management Ltd. thallas lill-ilmentatur is-somma ta' €13,187.14, telf fuq l-investment fis-Société Générale Adequity Best Select ; €3572.42 telf fuq l-Aberdeen Global Euro High Yield Bond Fund u minn dawn l-ammonti għandhom jitnaqqsu s-somma ta' €159.84, li huma qligh minn fuq il-Lloyds TSB Euro High Income Fund, kif ukoll il-hlas lura ta' €18,000, li huma l-ammont li nvesta l-ilmentatur f'The Protected Asset TEP Fund No 2, għalhekk is-somma komplessiva ta' €34,599.72.

Kwalunkwe rikavat li jista' jkun hemm fuq The Protected Asset TEP Fund No 2, għandu jkun percepit mill-provditur tas-servizz wara li jkun hallas lill-ilmentatur dak ordnat f'din id-deċiżjoni u l-ilmentatur għandu jagħmel dak mitlub minnu sabiex dan isehh.

L-ispejjez ta' dan il-kaz għandu jgorrhom il-provditur tas-servizz finanzjarju.'

72. A tenur tal-artikolu 26(3)(ċ) tal-Kap. 555:

'Jekk l-ilment jinstab totalment jew parzjalment sostanzjat, l-Arbitru jista' jordna lill-provditur tas-servizzi finanzjarji jagħmel waħda jew iżjed minn dawn li ġejjin:

...

(iv) li jhallas ammont ta' kumpens għal kull telf ta' kapital jew dħul jew danni sofferti mill-persuna li tagħmel l-ilment minhabba fl-imġiba li fuqha jkun sar l-ilment, mingħajr imġax jew bl-imġax, b'dik ir-rata raġonevoli u fil-parametri stabbiliti bil-liġi kif l-Arbitru jista' jiddeċiedi, fuq il-flus kollha jew xi parti mill-flus, u fuq iż-żmien kollu jew xi parti mill-perjodu bejn id-data li fiha l-imġiba li fuqha jkun sar l-ilment tkun bdiet sad-data li fiha jsir il-ħlas;'

73. Il-valur tat-TEPs jidher li jvarja regolarment. Madankollu l-qorti xorta mhijiex konvinta minn dik il-parti tad-deċiżjoni. Sal-lum l-investment għadu jeżisti f'isem l-appellati.

74. Ma jirriżultax li l-appellat tilef is-somma kollha li nvesta fl-imsemmi investment u għalhekk ir-rimedju li ta l-Arbitru ma jidherx li hu konformi ma' dak li jipprovdi l-artikolu 26(3)(c) tal-Kap. 555. Fiċ-ċirkostanzi, l-qorti ser tħassar dik il-parti tad-deċiżjoni tal-Arbitru li kkundannat lill-appellanti tħallas lill-appellati s-somma ta' €18,000 li hu l-investment li l-appellat għamel f'The Protected Asset TEP Fund No. 2.

Għal dawn ir-raġunijiet:-

- i. Tiċhad l-ewwel erba' aggravji.**
- ii. Sa fejn kompatibbli ma' dak li ngħad hawn fuq tilqa' l-ħames aggravju u tħassar dik il-parti tad-deċiżjoni tal-14 ta' Ġunju, 2017 li biha l-appellanti kienet ikkundannat tħallas lill-appellat s-somma ta' €18,000 fir-rigward ta' *The Protected Asset TEP Fund No 2*. Tħassar ukoll dik il-parti tas-sentenza li taqra: "*Kwalunkwe rikavat li jista' jkun hemm fuq *The Protected Asset TEP Fund No 2*, għandu jkun perċepit mill-provditur tas-servizz wara li jkun ħallas lill-ilmentatur dak ordnat f'din id-deċiżjoni u l-ilmentatur għandu jagħmel dak mitlub minnu sabiex dak iseħħ*".**
- iii. Tibgħat l-atti lura lill-Arbitru sabiex jillikwida l-kumpens fir-rigward tal-investiment *The Protected Asset TEP Fund No 2* skond kif spjegat hawn fuq.**
- iv. Spejjeż taż-żewġ istanzi jinqasmu bejn il-partijiet in kwantu għal 90% a karigu tal-appellanti u 10% a karigu tal-appellati.**
- v. Għall-kumplament tikkonferma s-sentenza tal-Arbitru.**

Anthony Ellul.